

ТЕОРІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Виконала
студентка групи
ЕПБ-14-1
Ромащук Марина

ФОРМУВАННЯ ТЕОРІЙ
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
РОЗПОЧАЛОСЯ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ
XIX - ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XX СТ.,
ХОЧА ЩЕ У XVIII СТ. ШОТЛАНДЕЦЬ
АДАМ СМІТ (1723-1790) У ПРАЦІ
"ДОСЛІДЖЕННЯ ПРО ПРИРОДУ І
ПРИЧИНИ БАГАТСТВА НАРОДІВ"
ВКАЗУВАВ НА РОЛЬ ТЕХНОЛОГІЧНИХ
ІННОВАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
ЗРОСТАННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ.

*Він зазначив, що велика частина
технологічних новацій належала
робітникам, які намагалися
вдосконалити умови праці з метою
одержання вищої зарплатні*

ГЕНЕЗИС ТЕОРІЙ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Теорії циклічного економічного розвитку

**Теорія
циклічних
криз
німецького
економіста
К. Маркса,
1860-ті роки**

Піднесення і спади в економічному розвитку пояснював матеріальними факторами. **Доводив**, що матеріальною основою циклічного руху економіки є середній термін життя основного капіталу, вкладеного в засоби виробництва, (на той час 10-13 років). **Розрізняв** екстенсивний (обсяги виробництва збільшуються на основі старої техніки) та інтенсивний (масово впроваджуються нові види техніки) технічний прогрес. В обох випадках відбуваються структурні та галузеві зрушення в економіці, але різною мірою. За інтенсивного прогресу продуктивність праці підвищується суттєво, збільшуючи при цьому і сукупну віддачу від капіталовкладень.

Стосовно інновацій К. Маркс схилився до думки щодо їх зовнішньої (екзогенної) природи. Він вважав, що винаходи є результатом наукової праці винахідників, які займаються нею, переслідуючи власні інтереси. **Водночас він вказував** на прямий зв'язок між запровадженням винаходів із нормою прибутку, тобто наголошував на внутрішніх мотивах, якими керуються власники капіталу, приймаючи рішення про введення нових зразків техніки чи нехтування ними.

Теорія "довгих
хвиль"
російського
економіста М.
Кондратьєва,
1920-ті роки

М. Д. Кондратьєв вважав "довгі хвилі" ендогенними, внутрішньо притаманними ринковому, капіталістичному господарству, які і ведуть до його саморегулювання. Фази підйому і спаду розглядаються як закономірні і передбачені стадії розвитку.

На відміну від низки інших дослідників, **Кондратьєв вважав** науково-технічний прогрес не екзогенним, а органічно вбудованим у механізм великих циклів елементом, оскільки їх ритміку визначають не інновації (відкриття і винаходи), а їх запровадження в практику (тобто дифузія). **Нова хвиля настає тоді**, коли екстенсивна фаза досягає максимуму, що пов'язане з моральним старінням широко поширених технологій. Накопичення капіталу веде до його відносного здешевлення, ставка відсотка і норма прибутку знижуються до такого рівня, що роблять рентабельними ризикові (венчурні) інвестиції в нові техніку і технології.

Починається фаза підйому, пов'язана з величезними обсягами нового будівництва, будівництвом нових підприємств і виникненням цілих галузей і т. д. **У вищій точці підйому відбувається** вичерпання запасів дешевого капіталу і базових нововведень, що знаменує перехід до фази екстенсивного розвитку.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕОРІЇ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗМІН

*Теорія інноваційного розвитку
австрійського економіста Й.
Шумпетера, кінець XIX - початок
XX ст.*

Вперше ввів термін "інновації", які розглядав як зміни у технології та управлінні, як нові комбінації використання ресурсів. Процес розвитку розумів як "здійснення нових комбінацій".

Основною причиною утворення довгих хвиль в економіці вважав концентрацію важливих нововведень в окремих галузях, внаслідок чого від кожного нового базового нововведення утворюються вторинні нововведення, які вдосконалюють існуючі продукти-товари, формуючи вторинну хвилю.

Розробив класифікацію хвиль, які мали місце в історії людства (відомі як технологічні устрої), визначивши ключовий фактор кожної хвилі, що дав імпульс її поширенню.

ДОСЛІДЖЕННЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ЕКОНОМІСТА, ЛАУРЕАТУ НОБЕЛІВСЬКОЇ ПРЕМІЇ, ВИХІДЦЯ ІЗ УКРАЇНИ С. КУЗНЕЦЯ, 1970-ТІ РОКИ

С. Кузнець стверджував, що в бажанні підприємців інвестувати в принципово нові види техніки чи товари немає жодної закономірності. На його думку, революційні інновації виникають переважно випадково, під впливом певних зовнішніх обставин (зміни в політиці, економіці, поява нових відкриттів тощо).

Іншими словами, визначаючи існування економічних циклів, Кузнець пов'язує їх з циклами інноваційних технологій, наголошуючи водночас на випадковості появи інновацій.

НЕОКЛАСИЧНА ТЕОРІЯ НОВОВВЕДЕНЬ, 1970-ТІ РОКИ (НІМЕЦЬКИЙ ЕКОНОМІСТ Г. МЕНШ, АМЕРИКАНСЬКИЙ ЕКОНОМІСТ Р. ФОСТЕР)

Г. Менш запропонував класифікацію нововведень і виділив три великі групи - базисні; такі, що поліпшують; і псевдоінновації. Базисні інновації поділяються на технологічні (утворюють нові галузі і ринки) і нетехнологічні (зміни в культурі, управлінні, суспільних послугах). Між нововведеннями існує конкуренція за ресурси, тому що кожний вид нововведень вимагає певних витрат праці і капіталу.

Розробив гіпотезу перервності, яка постулює "драматичне чергування періодів, багатих нововведеннями і нестачі їх". На думку Г. Менша, кризові явища пояснюються саме тим, що не вистачає базових інновацій і відсутні умови для розвитку науки і винахідництва.

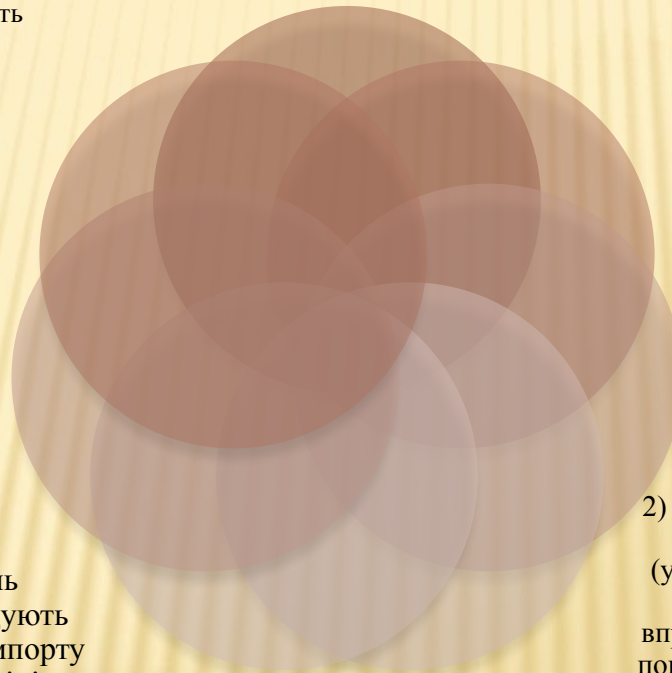
СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Теорія технологічного розриву російського економіста М. Познера

5) протягом останніх двадцяти років старі і нові технології в економічних системах існують поруч.

4) сучасний етап науково-технічного і технологічного прогресу характеризується перетворенням парадигми масового виробництва на парадигму домінування гнучких техноекономічних систем;

3) високорозвинені країни підтримують масовий рівень інноваційної діяльності, нарощують відповідно обсяги експорту та імпорту високотехнологічної продукції і напівфабрикатів на основі спеціалізації та кооперації, розвивають внутрішньогалузеву торгівлю;

Основні ідеї теорії:

1) інновації є могутнім фактором ескалації технологічного розриву між країнами, які спроможні стимулювати розвиток технологій і виробництва товарів та послуг на їх основі, і країнами, які втратили інструменти впливу на національні інноваційні процеси;

2) конкурентна ціна товару на тій або іншій фазі (стадії) його життєвого циклу (упровадження, зростання, зрілість і спад) підсилює переваги (доходи) тих, хто впроваджує інновації, сприяє послідовному поширенню інновацій на ринках збуту країн відповідно до їх рівня розвитку з подальшим перенесенням виробництва до країн з дешевою робочою силою, або до країн, де можна "дешево забруднювати чужу територію".

Теорія інтелектуальної технології австрійського економіста Ф. Хайєка

Запропонував інформаційну концепцію "порядку, що розширюється", як основу цивілізації. На думку Ф. Хайєка, ринок - це гігантська інформаційна машина, що містить величезне неявне, розсіяне знання про потреби і виробничі можливості людей, інформацію, яка перевищує ті знання, якими може володіти не лише окрема людина, а й багато людей. Розширення інформації, яку використовують у повсякденній діяльності сучасні підприємці, стало поштовхом до розроблення інформаційних та інтелектуальних технологій, даючи змогу швидко і системно опрацювати величезні масиви інформації.

Ф. Хайєк наголошував, що прагнення підприємців максимізувати прибуток спонукає їх (без жодного примусу з боку держави) відбирати з наявного масиву знань ті, що дають їм змогу по-новому осмислити зв'язки зі споживачами, запропонувати кращий спосіб задоволення їхніх потреб.

Теорія інноваційної економіки і підприємницького суспільства американського вченого П. Друкера

Інноваційна економіка, за Друкером, має такі характеристики:

- головною продукцією є нові рішення;

- провідна роль в економіці належить малим і середнім підприємствам, які очолюють підприємці, що діють на свій страх і ризик;

- інтелектуалізація праці є основним процесом розвитку виробництва, а витрати на нього і поширення знань - головною формою інвестицій; завдання науки - сприяння інноваціям, які зароджуються, системне, організоване застосування знань у створенні самих знань, що робить їх продуктивними;

- головна форма власності - це інтелектуальна власність, що структурує суспільство і визначає його розвиток;

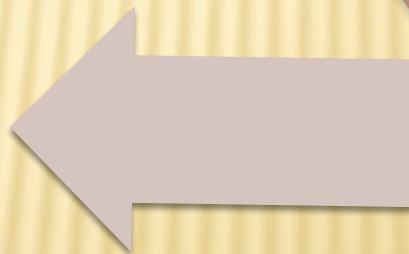
- для розуміння найважливіших економічних процесів, крім мікро- і макроекономіки, необхідна метоекономіка, яка враховує вплив таких могутніх економічних факторів, як демографія, освіта, нові технології, екологія, тип психології людей, рівень культури тощо

Соціально-
психологічна
модель (Х.
Барнет, Є.
Вітте, Е.
Денісон)

Об'єктом дослідження є перешкоди, які виникають у ході впровадження нововведень. Для їх усунення, за даною теорією, варто організувати плідну спільну роботу "владних стимуляторів" (адміністрації) і "кваліфікованих стимуляторів" (фахівців) - своєрідну творчу групу, в якій спеціалісти створюють новації, а адміністрація - умови для їх впровадження та усунення будь-яких перешкод.

□ Дякую за увагу!